

OBČINA LÜTZELFLÜH

Položaj

Občina Lützelflüh leži v kantonu Bern, na gričevnatem območju doline Emmental, 25 km severovzhodno od glavnega mesta Švice Berna, med regionalnima središčema Burgdorf in Langnau. Po ozemlju občine tečejo številni potoki in reke, največja med njimi je reka Emme, po kateri se dolina imenuje.

Zgodovina

Naselje Lützelflüh, vas na »lützel«, kar pomeni na majhnih pečinah, je germanskega izvora. Zgodovinsko je prvič omenjeno leta 1125 kot Lucelfluo. Dolino Emmental je poselilo germansko pleme Alemanov.

Zaradi pogostega poplavljanja dna doline so naselbine najprej postavili na varne terase in izkrcili pobočja za posamezne kmetije. Dno doline so poselili šele po regulaciji reke Emme v 19. stoletju. V zgodnjem srednjem veku je bil Emmental pod vplivom vojvodij von Zähringen (ustanovitelji mest Bern in Burgdorf), kasneje pod vplivom grofov von Kyburg. Na gradu Brandis v Lützelflüh, ki je danes ruševina, so vladali plemiči von Lützelflüh, kasneje baroni von Brandis, nato pa je Emmental kupilo svobodno mesto Bern in na grad Brandis postavilo deželnega oskrbnika.

Že leta 1528 se je v kantonu Bern razširila reformacija.

Leto 1653 je bilo obdobje »kmečkih vojn«, vstaje podeželskega prebivalstva. Upor je bil brutalno zadušen s strani Berna, vodje pa trdo kaznovani (usmrtnice), prebivalstvo pokorjeno in delno razlašeno.

Leta 1798 so na območje kantona Bern vkorakali Francozi (Napoleon) in prinesli vsem bernskim podložnikom enakost in svobodo.

Osnovni podatki o občini

V občini Lützelflüh ležijo vasi Lützelflüh, Ramsei in Grünenmatt. H področju občine spadajo deli vasi Ranflüh, Trachselwald, Goldbach in Rüegsauschachen ter eksklave Lauterbach in Oberried.

Celotna površina: 26, 92 km².

Kmetijske površine: 1.811 ha.

Število prebivalcev 4.107, število gospodinjstev cca. 1.852.

Najvišja točka: Aspiegg 918 m nadmorske višine

Najnižja točka: reka Emme 570 m nadmorske višine.

Na območju občine je 59 km javnih cest in 64 km pločnikov, pešpoti in kolesarskih cest, ki jih vzdržuje občina.

Organizacija, politika

Občinski svet šteje sedem članov, v letu 2011 so v svetu tri ženske in štirje moški. Člani občinskega sveta pokrivajo naslednja področja:

- predsedstvo
- javna varnost
- gradnja, planiranje, okolje
- sociala
- izobraževanje
- turizem, kultura in prosti čas
- finance in davki.

Vodje posameznih resorjev podpirajo strokovne komisije. Člani občinskega sveta so izvoljeni na lokalnih volitvah, njihov mandat traja štiri leta.

Občinsko upravo sestavljajo župan, finančnik, gradbeni upravnik, pisarniško osebje, vajenci, gradbene in cestne ekipe za gradnjo in vzdrževanje cest in pluzenje.

Politične stranke:

SVP Schweizerische Volkspartei – Švicarska ljudska stranka
FDP Freisinnig-demokratische Partei – Liberalno demokratska stranka
SP Socialdemokratische Partei – Socialnodemokratska stranka
EVP Evangelische Volkspartei – Evangeličanska ljudska stranka
FW Freie Wähler – neodvisni volilci

Trgovina, obrt, promet

Na območju občine so tri železniške postaje železnice BLS (Bern – Lötschberg – Simplon). Centri Burgdorf in Bern so z vlakom dosegljivi vsake pol ure.

Na področju kmetijstva se je v zadnjih dvajsetih letih zaprlo več kot 100 glavnih in pomožnih kmetijskih obratov, danes je na območju občine še 120 kmetijskih gospodarstev. V preteklosti je na območju občine devet sirarn proizvajalo sir emmentalec, danes ni več nobene sirarne, mleko se odvaža in sir proizvaja industrijsko.

Občina razpolaga s široko razpredeno, močno obrtjo. Nekaj velikih podjetij in številni družinski obrati nudijo delovna in izobraževalna mesta.

Zaradi dobrih prometnih pogojev je veliko dnevnih migrantov v Burgdorf in Bern.

Trgovine z živili in gostilne so zaradi velikih trgovskih centrov in verig s hitro prehrano pod močnim pritiskom.

Šolstvo

V Lützelflühu, Grünenmattu, Eggu in Ranflühu so primarne šole in realka, sekundarna stopnja (7. do 9. razred) je v Lützelflühu. Šoli v Oberriedu in Lautersbachu sta zaradi upadanja števila učencev zaprti. Šolska obveznost je devetletna, prehod na sekundarno šolo je po 6. razredu. V občini so trije vrtci, ki jih otroci obiskujejo eno ali dve leti pred vstopom v šolo.

Otroci lahko nadaljujejo šolanje na gimnaziji v Burgdorfu ali na poklicnih šolah v Langnau in Burgdorfu.

Cerkev

Evangeličanska reformirana župnija Lützelflüh je del evangeličanske reformirane deželne cerkve kantona Bern.

Cerkev v Lützelflühu je bila zgrajena leta 1505, župnišče v letu 1655. Župnija razpolaga tudi s cerkveno nadarbino – kaščo za namene poučevanja.

V Grünenmattu je župnijski dom in župnišče.

Duhovniška mesta: Lützelflüh 100 %, Grünenmatt 80 % in katehistinja.

Prosti čas

Pihalne godbe Pihalna godba Grünenmatt, Pihalna skupina Lützelflüh, Zbor pozavn.

Pevski zbori Mešani pevski zbor Grünenmatt, Moški pevski zbor Lützelflüh, Folklorna skupina zborček Gotthelf, zborček Thalgraben.

Šport dve Hornussen društvi (Hornussen – švicarski nacionalni šport podoben kriketu ali baseballu), štiri strelska društva, Telovadno društvo Lützelflüh, Moška telovadna vrsta, Unihokej Grünenmatt, Smučarski klub in drugi.

Občekoristna društva: Društvo podeželskih žena Lützelflüh, Žensko društvo Lützelflüh, Društvo Vaško življenje Grünenmatt.

Drugo Ljubitelji malih živali, Ornitološko društvo, Gledališko društvo, Društvo obrtnikov, Društvo Gotthelfova soba, Društvo Kulturni most.

Kultura, literati in misleci

Številne kulturne prireditve potekajo v Kulturnem mlinu Lützelflüh (koncerti, razstave, kabaret).

V Gotthelfovi spominski sobi je stalna razstava o Jeremiasu Gotthelfu in arhiv.

Leta 2012 bo urenjen nov Gotthelfov center v župnišču v Lützelflühu.

Veliki rojaki:

Jermias Gotthelf (1797 – 1854)

duhovnik, pisatelj in politik. V svojih romanih se je boril proti revščini, alkoholu, mazaštvu, slabim šolam, proti zlorabi otrok (dninarji). Njegova dela so objavljena v 24 knjigah in 18 dopolnjenih izdajah.

Simon Gfeller (1868 – 1943)

učitelj, pisatelj narečnih zgodb, častni doktor univerze v Bernu.

Emanuel Friedli (1846 – 1939)

Učitelj, duhovnik, jezikoslovec. V 7 knjigah je opisal posebnosti bernskega na rečja. 1905 je izšla knjiga Lützelflüh, častni doktor univerze v Bernu.